

Guía Docente				
Datos Identificativos				2022/23
Asignatura (*)	Enfermería Clínica II	Código	750G01035	
Titulación	Grao en Enfermería			
Descritores				
Ciclo	Período	Curso	Tipo	Créditos
Grao	2º cuatrimestre	Segundo	Obrigatoria	6
Idioma	Castelán			
Modalidade docente	Presencial			
Prerrequisitos				
Departamento	Ciencias da Saúde			
Coordinación	Fernández Basanta, Sara	Correo electrónico	sara.fbasanta@udc.es	
Profesorado	Fernández Basanta, Sara Varela Feal, Nuria Esther	Correo electrónico	sara.fbasanta@udc.es nuria.varela.feal@udc.es	
Web	campusvirtual.udc.gal/			
Descrición xeral	Esta materia trata de iniciar ao estudante na aplicación dos coidados específicos da profesión utilizando o paradigma enfermeiro como base conceptual, considerando á persoa, familia e comunidade como elementos principais para a aplicación dos coidados enfermeiros apoiando-se en modelos e teorías de enfermaría.			

Competencias do título	
Código	Competencias do título
A34	Coñecer as alteracións de saúde do adulto, identificando as manifestacións que aparecen nas distintas fases.
A35	Identificar as necesidades de coidado derivadas dos problemas de saúde.
A36	Analizar os datos recollidos na valoración, priorizar os problemas do paciente adulto, establecer e executar o plan de coidados e realizar a súa avaliación.
A37	Realizar as técnicas e procedementos de coidados de enfermaría, establecendo unha relación terapéutica cos enfermos e familiares.
A38	Seleccionar as intervencións encamiñadas a tratar ou previr os problemas derivados das desviacións de saúde.
A39	Ter unha actitude cooperativa cos diferentes membros do equipo.
A60	Coñecer os coidados paliativos e control da dor para prestar coidados que alivien a situación dos enfermos avanzados e terminais.
B1	Aprender a aprender.
B2	Resolver problemas de forma efectiva.
B3	Aplicar un pensamento crítico, lóxico e creativo.
B4	Traballar de forma autónoma con iniciativa.
B5	Traballar de forma colaborativa nun equipo interdisciplinar.
B6	Comportarse con ética e responsabilidade social como cidadán e como profesional.
B7	Comunicarse de maneira efectiva en un entorno de traballo.
B8	Capacidade de análise e sínteses.
B9	Capacidade de aplicar os coñecementos na práctica.
B11	Capacidade e habilidade de xestión da información.
B12	Capacidade para organizar e planificar.
B13	Toma de decisións.
B15	Capacidade para comunicarse con persoas non expertas na materia.
B16	Coñecer e apreciar a diversidade e a multiculturalidade.
B19	Coñecementos de informática relativos ao ambiente de estudo.
B24	Fomentar e aplicar os dereitos fundamentais e a igualdade entre homes e mulleres.
C1	Expresarse correctamente, tanto de forma oral coma escrita, nas linguas oficiais da comunidade autónoma.
C3	Utilizar as ferramentas básicas das tecnoloxías da información e as comunicacións (TIC) necesarias para o exercicio da súa profesión e para a aprendizaxe ao longo da súa vida.
C4	Desenvolverse para o exercicio dunha cidadanía aberta, culta, crítica, comprometida, democrática e solidaria, capaz de analizar a realidade, diagnosticar problemas, formular e implantar solucións baseadas no coñecemento e orientadas ao ben común.

C6	Valorar criticamente o coñecemento, a tecnoloxía e a información dispoñible para resolver os problemas cos que deben afrontarse.
C7	Asumir como profesional e cidadán a importancia da aprendizaxe ao longo da vida.
C8	Valorar a importancia que ten a investigación, a innovación e o desenvolvemento tecnolóxico no avance socioeconómico e cultural da sociedade.
C10	CB2 Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos a seu traballo ou vocación de unha forma profesional y posúan as competencias que solen demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
C11	CB3 Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan una reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
C12	CB4 Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solucións a un público tanto especializado como non especializado

Resultados da aprendizaxe			
Resultados de aprendizaxe	Competencias do título		
Identificar cambios na saúde da persoa adulta: Factores que inflúen, mecanismos fisiopatolóxicos, as manifestacións, métodos de diagnóstico, tratamentos clínicos e cirúrxicos específicos.	A34 A35 A36 A37 A38 A39	B1 B2 B3 B4 B5 B6 B7 B8 B9 B11 B12 B13 B15 B16 B24	C1 C3 C4 C6 C7 C8 C10 C11 C12
Identificar as necesidades de coidado en adultos con problemas de saúde derivados de tratamentos, probas de diagnóstico e procedementos terapéuticos.	A34 A35 A36 A37 A38 A39	B1 B2 B3 B4 B5 B6 B7 B8 B9 B11 B12 B13 B15 B16 B19 B24	C1 C3 C4 C6 C7 C8 C10 C11 C12

Identificar os diagnósticos de enfermaría e potenciais complicacións en adultos con problemas de saúde e os derivados de tratamentos, probas de diagnóstico e procedementos terapéuticos.	A34 A35 A36 A37 A38 A39	B1 B2 B3 B4 B5 B6 B7 B8 B9 B11 B12 B13 B15 B16 B19 B24	C1 C3 C4 C6 C7 C8 C10 C11 C12
Planificar os coidados de enfermaría para adultos con problemas de saúde e os derivados de tratamentos, probas de diagnóstico e procedementos terapéuticos.	A34 A35 A36 A37 A38 A39	B1 B2 B3 B4 B5 B6 B7 B8 B9 B11 B12 B13 B15 B16 B24	C1 C3 C4 C6 C7 C8 C10 C11 C12
Identificar as necesidades de plan de asistencia e coidados de enfermaría específicos para as persoas con enfermidade avanzada e terminal e as súas familias	A34 A35 A36 A37 A38 A39 A60	B1 B2 B3 B4 B5 B6 B7 B8 B9 B11 B12 B13 B15 B16 B19 B24	C1 C3 C4 C6 C7 C8 C10 C11 C12

Contidos

Temas	Subtemas

Unidade Didáctica I: Atención de enfermaría as persoas con trastornos da función Endocrina Metabolica.	- Tema 1. Atención a persoas con trastornos do páncreas. Diabetes mellitus e hiperinsulinemia. Fisiopatoloxía, clasificación, etioloxía, manifestacións clínicas, diagnóstico, tratamento e complicacións. Avaliación, identificación de problemas e cuidados de enfermaría. - Tema 2. Atención a persoas con trastornos hipofisarios, trastornos hipofisarios e glándulas suprarrenais. Fisiopatoloxía das enfermidades da hipófisis anterior e posterior e da diabetes insípida, etioloxía, manifestacións clínicas, diagnóstico e tratamento. Avaliación, diagnósticos e intervencións de enfermaría. Fisiopatoloxía das enfermidades máis prevalentes (Hiperaldosteronismo; Hiperandroxenismo suprarrenal; Síndrome de Cushing; Feocromocitoma; Insuficiencia suprarrenal ou enfermidade de Addison), etioloxía, manifestacións clínicas, diagnóstico e tratamento. Avaliación, diagnósticos e intervencións de enfermaría. - Tema 3. Atención a persoas con alteracións da glándula tiroidea e enfermidades tiroideas, e metabolismo do calcio-fósforo. Fisiopatoloxía, estudo da función tiroidea e enfermidades tiroideas (bocio simple, hipotiroidismo, hipertiroidismo e tiroidite). Avaliación, diagnósticos e intervencións de enfermaría. Regulación do calcio-fósforo (PTH. Calcitonina. Vitamina D), fisiopatoloxía das enfermidades máis prevalentes (Hipoparatiroidismo; Hiperparatiroidismo), etioloxía, manifestacións clínicas, diagnóstico e tratamento. Avaliación, diagnósticos e intervencións de enfermaría.
Unidade didáctica II: Atención de enfermaría as persoas con trastornos da función Dixestiva.	- Tema 4. Estudo de persoas con enfermidade gastrointestinal. Consideracións clínicas: Historia; Exploración física; exame radiolóxico; exames endoscópicos; Outras probas diagnósticas. Técnicas de derivación: Gastrostomía; ileostomía; colostomía; Estilos de vida do paciente con ostomías. - Tema 5. Atención á persoa con alteración do tracto gastrointestinal superior. Fisiopatoloxía das enfermidades máis prevalentes, etioloxía, manifestacións clínicas, diagnóstico e tratamento. Avaliación, diagnósticos e intervencións de enfermaría. - Tema 6. Atención á persoa con alteración do tracto gastrointestinal inferior e anexos. Patoloxías do intestino delgado e grosso e alteracións hepáticas, biliares ou pancreáticas. Fisiopatoloxía das enfermidades máis prevalentes, etioloxía, manifestacións clínicas, diagnóstico e tratamento. Avaliación, diagnósticos e intervencións de enfermaría.
Unidade didáctica III: Atención de Enfermaría as persoas con Queimaduras.	- Tema 7. Atención ás persoas con queimaduras. Clasificación, fisiopatoloxía, etioloxía, manifestacións clínicas, diagnóstico, prognóstico, tratamento e complicacións. Avaliación, diagnósticos e intervencións de enfermaría.
Unidade didáctica IV: Atención de enfermaría as persoas con trastornos da función muscular e esquelética.	- Tema 8. Atención a persoas con lesións musculoesqueléticas importantes. Lesións ligamentosas, fracturas e amputacións (Lesións musculoesqueléticas: tipos, etioloxía, manifestacións clínicas e tratamento); enfermidades metabólicas óseas (Clasificación, fisiopatoloxía, etioloxía, manifestacións clínicas, diagnóstico e tratamento); e artrite reumatoide e fibromialxia (clasificación, fisiopatoloxía, etioloxía, manifestacións clínicas, diagnóstico e tratamento). Avaliación, diagnósticos e intervencións de enfermaría. - Tema 9. Atención a persoas con artropatía dexenerativa, artroplastia de cadeira e xeonllo. Clasificación, fisiopatoloxía, etioloxía, manifestacións clínicas, diagnóstico e tratamento. Avaliación, diagnósticos e intervencións de enfermaría.

Unidade didáctica V: Atención de enfermaría a persoas con enfermidade avanzada e terminal.	- Tema 10. Coidados paliativos a persoas en situación de enfermidade avanzada e terminal. Que son os coidados paliativos?; Mitos e aspectos xerais dos coidados paliativos en España; Obxectivos e base terapéutica dos coidados paliativos; Enfermeira xestor de casos; Atención á familia. Conspiración do silencio e do loito; Comunicación difícil. Xestión da conspiración do silencio. - Tema 11. Principios de control e coidado dos síntomas. tratamento da dor; Vía subcutánea: xestión e coidados; tratamento dos síntomas dixestivos; Alimentación e nutrición; tratamento dos síntomas respiratorios; coidado da boca; Últimos días: coidado en agonía; sedación paliativa. - Tema 12. Lei 25/2015 de dereitos dos pacientes e familiares en situación de enfermidade avanzada e terminal e Lei orgánica reguladora da eutanasia (LORE). - Tema 13. Antropoloxía da dor: sufrimento, espiritualidade, esperanza e morte. - Tema 14. Atención profesional.

Planificación				
Metodoloxías / probas	Competencias	Horas presenciais	Horas non presenciais / traballo autónomo	Horas totais
Estudo de casos	A34 A35 A36 A37 A38 A39 A60 B1 B2 B3 B4 B5 B6 B7 B8 B9 B11 B12 B13 B15 B16 B19 B24 C1 C3 C4 C6 C7 C8 C10 C11 C12	6	25	31
Traballos tutelados	A34 A35 A36 A37 A38 A39 A60 B1 B2 B3 B4 B5 B6 B7 B8 B9 B11 B12 B13 B15 B16 B19 B24 C1 C3 C4 C6 C7 C8 C10 C11 C12	6	25	31
Proba obxectiva	A34 A35 A36 A37 A38 A39 A60 B1 B2 B3 B4 B5 B6 B7 B8 B9 B11 B12 B13 B15 B16 B19 B24 C1 C3 C4 C6 C7 C8 C10 C11 C12	1	20	21
Eventos científicos e/ou divulgativos	A34 A35 A37 A39 A60 B1 B2 B3 B4 B5 B6 B7 B8 B9 B11 B12 B13 B15 B16 B24 C1 C4 C7 C8 C10 C11	8	16	24

Sesión maxistral	A34 A35 A36 A37 A38 A39 A60 B1 B2 B3 B4 B5 B6 B7 B8 B9 B11 B12 B13 B15 B16 B19 B24 C1 C3 C4 C6 C7 C8 C10 C11 C12	21	20	41
Atención personalizada		2	0	2
*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientativo, considerando a heteroxeneidade do alumnado				

Metodoloxías	
Metodoloxías	Descrición
Estudo de casos	Metodoloxía onde o suxeito se enfrenta ante a descrición dunha situación específica que suscita un problema que ten que ser comprendido, valorado e resolto por un grupo de persoas, a través dun proceso de discusión. O alumno sitúase ante un problema concreto (caso), que lle describe unha situación real da vida profesional, e debe ser capaz de analizar unha serie de feitos, referentes a un campo particular do coñecemento ou da acción, para chegar a unha decisión razoada a través dun proceso de discusión en pequenos grupos de traballo. - A realización desta actividade é obrigatoria e computa un 20%. - Será necesario aprobar esta metodoloxía para sumar o resto de actividades.
Traballos tutelados	Metodoloxía deseñada para promover a aprendizaxe autónoma dos estudantes, baixo a tutela do docente por medio da simulación e da práctica deliberada. Está referida prioritariamente ao aprendizaxe do "cómo facer as cousas?". Constitúe unha opción baseada na asunción polo estudantado da responsabilidade pola súa propia aprendizaxe. Este sistema de ensino baséase en dous elementos básicos: a aprendizaxe independente dos estudantes e o seguimento desa aprendizaxe polo docente-titor. - O alumnado dividirase en grupos de número reducido. - A súa realización é obrigatoria e computa 20% - Será necesario acadar unha puntuación de 5 puntos (sobre 10) para sumar as calificacións do resto de actividades.
Proba obxectiva	Proba tipo test de resposta única. As respostas incorrectas descontarán aplicando a seguinte fórmula: Puntuación= nº de acertos / (nº erros/4) ou nº de acertos-(nº de errosx0.25). - A realización desta proba é obrigatoria e computa o 40% da nota. - Será necesario acadar unha puntuación de 5 puntos (sobre 10) para sumar as calificacións do resto de actividades. A proba poderá realizarse de maneira presencial ou virtual utilizando as ferramentas informáticas institucionais.
Eventos científicos e/ou divulgativos	Actividades realizadas polo alumnado que implican a asistencia e participación en eventos científicos e divulgativos co obxectivo de profundar no coñecemento de temas de estudo relacionados coa materia. Estas actividades proporcionan ao alumnado coñecementos e experiencias actuais que incorporan as últimas novidades referentes a un determinado ámbito de estudo. - A realización desta actividade é obrigatoria e computa un 20%. - Será necesario aprobar esta metodoloxía para sumar o resto de actividades.
Sesión maxistral	Exposición oral complementada co uso de medios audiovisuais e a introdución de algunhas preguntas dirixidas aos estudantes, coa finalidade de transmitir coñecementos e facilitar a aprendizaxe. A clase maxistral é tamén coñecida como "conferencia", "método expositivo" ou "lección maxistral". Esta última modalidade sóse reservar a un tipo especial de lección impartida por un profesor en ocasións especiais, cun contido que supón unha elaboración orixinal e baseada no uso case exclusivo da palabra como vía de transmisión da información á audiencia.

Atención personalizada	
Metodoloxías	Descrición

Estudo de casos Traballos tutelados	A atención persoalizada realizarase a cada grupo que realizan o traballo tutelado e os estudos de casos para facer un seguimento mais proximo do traballo que estan desenrolando. Realizarase ben de maneira presencial ou a través das ferramentas informáticas institucionais, sendo o Campus Virtual da UDC a canle principal de comunicación.

Avaliación			
Metodoloxías	Competencias	Descrición	Cualificación
Eventos científicos e/ou divulgativos	A34 A35 A37 A39 A60 B1 B2 B3 B4 B5 B6 B7 B8 B9 B11 B12 B13 B15 B16 B24 C1 C4 C7 C8 C10 C11	Valorarase a asistencia e participación en actividades divulgativas e científicas propostas dende a materia, ademais da realización de reflexións e/ou tarefas relacionadas con elas. Supoñerán o 20% da nota final.	20
Estudo de casos	A34 A35 A36 A37 A38 A39 A60 B1 B2 B3 B4 B5 B6 B7 B8 B9 B11 B12 B13 B15 B16 B19 B24 C1 C3 C4 C6 C7 C8 C10 C11 C12	Presentaranse ao alumnado situacións clínicas prácticas relacionadas cos contidos impartidos nas clases expositivas e seminarios, mediante un sistema de preguntas-respostas, achegando, se é o caso, documentación ou outro material para ampliar coñecementos. Valorarase a capacidade de relacionar os coñecementos teóricos dos contidos desenvolvidos nas Sesións Máster e nos Seminarios con problemas específicos, así como a capacidade de análise e comprensión da situación, mediante o traballo colaborativo. Entregaranse a través da plataforma Moodle. A entrega dos casos prácticos é obrigatoria e deberá realizarse no prazo indicado. Non serán valorados os traballos que non se presenten en prazo. Supoñerán o 20% da nota final.	20
Traballos tutelados	A34 A35 A36 A37 A38 A39 A60 B1 B2 B3 B4 B5 B6 B7 B8 B9 B11 B12 B13 B15 B16 B19 B24 C1 C3 C4 C6 C7 C8 C10 C11 C12	Na práctica deliberada (simulación grabada en video) valorase que o alumno sexa capaz de: Presentarse, dá acordo á situación, á familia e darlle a opción de expor o motivo das súas preocupacións. Estruturar o encontro cun inicio, desenlace e un final ou despedida. Establecer unha relación de axuda e de seguridade, a través dunha escoita activa e sen emitir xuízos de valor. Conectar emocionalmente e construír unha relación de confianza coa familia. Permitirlle expresar os seus medos e resolver dúbidas e preocupacións. Recoller e atender adecuadamente a expresión de emocións. Establecer unha conversación dialóxica coa familia. Ofrecer á familia a posibilidade de deliberar sobre as decisións a tomar. Para superar o traballo deberá: Entregar ou expoñer os traballos tutelados na data que se indique. Os traballos que non se presenten en tempo e forma non serán avaliados. Obter unha puntuación igual o superior a 5 (sobre 10) do peso desta metodoloxía. Supón o 20% da calificación final.	20

Proba obxectiva	A34 A35 A36 A37 A38 A39 A60 B1 B2 B3 B4 B5 B6 B7 B8 B9 B11 B12 B13 B15 B16 B19 B24 C1 C3 C4 C6 C7 C8 C10 C11 C12	A proba obxectiva ten un valor de 10 puntos e para superala o estudante debe alcanzar unha puntuación igual ou superior a 5 puntos sobre 10. As respostas incorrectas descontarán aplicando a seguinte fórmula: Puntuación= nº de acertos ? (nº erros/4) ou nº de acertos-(nº de errosx0.25). É obrigatoria e será necesario acadar unha puntuación do 50% para sumar o resto de puntuacións.	40

Observacións avaliación

MODALIDADE ORDINARIA DE AVALIACIÓN

Para aprobar a materia no RÉXIME ORDINARIO (obrigatoria para todo o alumnado con matrícula ordinaria), o alumnado deberá superar cada unha das partes, eventos científicos e/ou divulgativos (20%), traballos tutelados (20%), estudo de casos (20%) e proba obxectiva (40%).

A cualificación de non presentado: outórgase ao alumnado que non se presente ao exame nin participe nas actividades programadas. Para optar á matrícula de honra, os estudantes deben acadar unha nota final entre 9,5 e 10.

SEGUNDA OPORTUNIDADE

O alumnado nestas circunstancias seguirá o sistema de avaliación da 1ª oportunidade. Debes presentarte ás actividades académicas pendentes, ou non superadas.

CONVOCATORIA ADIANTADA DE DECEMBRO

Estes alumnos deberán reunir os mesmos requisitos que nas convocatorias comúns.

CONVOCATORIAS PARA SEGUNDA E POSTERIORES MATRÍCULAS

Para aqueles alumnos que cursen a materia poderán optar entre a avaliación ordinaria ou realizar unha proba obxectiva que represente o 100% da avaliación.

MATRÍCULA PARCIAL

O alumnado con ou sen dispensa académica poderá optar por non asistir ás actividades presenciais grupais (agás as actividades programadas dentro da metodoloxía de eventos científicos e/ou divulgativos), pero deberán traballar nas actividades programadas (segundo a documentación de moodle) e preséntalos individualmente na plataforma moodle ou en persoa nas titorías programadas.

SICUE, ERASMUS e BILATERAL

Poderán obter a cualificación da materia coa modalidade ordinaria.

FRAUDE

A realización

fraudulenta das probas ou actividades de avaliación, unha vez comprobada, implicará directamente a cualificación de suspenso "0" na materia na convocatoria correspondente, invalidando así calquera cualificación obtida en todas as actividades de avaliación de cara a convocatoria extraordinaria

Fontes de información

Bibliografía básica	- Ackley, B.J.; Ladwig, G.B. (2006). Manual of Nursing Diagnostics. ELSEVIER-DOYMA. - Moorhead,S.;Johnson, M.; Maas,M.L.; Swanson,E. (2009). Classification of results (NOC). ELSEVIER-DOYMA. - Bulechek, G.M.; Butcher, H.K.; McCloskev, J. (2009). Classification of interventions (NIC). ELSEVIER-DOYMA. - Doughty, Dorothy (2005). Disorders gastrointestinal. Doyma - Canobbio, M. (2003). Disorders cardio-vascular. Doyma - Holloway, Nancy (2000). Planes de cuidados de Enfermería Medico-quirurgica. Doyma - Wilson, Susan; Thomson, June (2003). Trastornos respiratorios. Doyma - De Wit, Susan (2000). Fundamentos de Enfermería Medico-quirurgica. Harcourt - Carpenito, L.J. (2005). Manual de Diagnosticos de Enfermería. McGraw-Hill- Interamericana - NANDA, Diagnosticos enfermeros (2009/2011). NANDA. Definiciones y Calsificacion. Harcourt - Gordon, M. (2009). Diagnostico enfermero. Proceso y clasificacion. Harcourt - Luis, M.T. (2008). Diagnosticos enfermeros. Un instrumento para la practica asistencial. Harcourt - Potter, P.A. (2009). Fundamentos de enfermería. Teoria y Practica. Harcourt - Astudillo, W.; Mendinueta, C. (1997). Cuidado enfermero en fase terminal y su familia. EUNSA - Thomas, L.V. (1983). Antropologia de la muerte. Fondo de cultura economica. Mexico - Espejo Arias, M.D. (2000). Cuidados Paliativos. Paradigma - Juve, E. (1996). Enfermería Onco-hematologica. Masson - Klüber Ross (1987). Sobre la muerte y los moribundos. Grijalbo - Mcuán, B. (1997). Paciente Terminal y muerte. Doyma
Bibliografía complementaria	Aportarase bibliografía actualizada a través de artigos científicos relacionados cos temas a traballar.O estudante disporá de todos os materiais de traballo da maneira dixitalizada en Moodle.

Recomendacións

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Anatomía/750G01001
 Bioloxía/750G01002
 Psicoloxía/750G01003
 Fisioloxía I/750G01005
 Fundamentos da Enfermaría/750G01007
 Fisioloxía II/750G01010
 Farmacoloxía/750G01011
 Enfermaría Clínica I/750G01034

Materias que se recomenda cursar simultaneamente

Bases para a interpretación do coñecemento científico/750G01008
 Ética profesional, marco legal e filosofía do coidado/750G01016
 Estancias Clinicas I/750G01025

Materias que continúan o temario

Observacións

OBXECTIVOS DE DESENVOLVEMENTO SOSTIBLE: Para axudar a acadar un contorno inmediato sostible e cumprir co obxectivo da acción número 5: "Ensinanza e investigación ambiental e social saudables e sostibles" do "Plan de acción Green Campus Ferrol": A entrega dos traballos documentais que se leven a cabo nesta materia farase a través de Moodle, en formato dixital sen necesidade de imprimilos, no caso de facerse en papel: non se utilizarán plásticos, farase a impresión a dobre cara, empregarase papel reciclado e evitarase a impresión de borradores. Débese facer un uso sostible dos recursos e a prevención de impactos negativos sobre o medio natural, tendo en conta a importancia dos principios éticos relacionados cos valores da sustentabilidade no comportamento persoal e profesional.

RECOMENDACIÓNS DE IGUALDADE DE XÉNERO E NON DISCRIMINACIÓN: Dacordo coa diferente normativa aplicable para o ensino universitario nesta materia terase en conta a perspectiva de xénero, garantindo o non uso da linguaxe sexista na aula, nos documentos elaborados sobre o tema, e nas actividades docentes realizadas co alumnando. Traballarase para identificar e modificar prexuízos e actitudes sexistas dentro da aula, influíndo no ambiente para modificalos e promover valores de respecto e igualdade. Prestarase especial atención á detección de situacións de discriminación por razón de xénero e proporanse accións e medidas para corrixilas. Facilitará a plena integración dos estudantes que, por razóns físicas, sensoriais, mentais ou socioculturais, experimentan dificultades para un acceso adecuado, igual e rendible á vida universitaria.

(*A Guía docente é o documento onde se visualiza a proposta académica da UDC. Este documento é público e non se pode modificar, salvo casos excepcionais baixo a revisión do órgano competente dacordo coa normativa vixente que establece o proceso de elaboración de guías